

Hà Nội, ngày 1 tháng 6 năm 2021

THÔNG CÁO BÁO CHÍ

CÔNG BỐ CHỈ SỐ CÔNG KHAI NGÂN SÁCH TỈNH POBI 2020

KẾT QUẢ CÓ XU HƯỚNG CHỮNG LẠI, NHƯNG VẪN CÒN DƯ ĐỊA ĐỂ CẢI THIỆN

Tiếp nối các thành công của Khảo sát Công khai Ngân sách tỉnh (POBIS – Provincial Open Budget Index Survey) năm 2017, 2018 và 2019 do Liên minh Minh bạch Ngân sách (BTAP) chủ trì, Trung tâm Phát triển và Hội nhập (CDI) và Viện Nghiên cứu Kinh tế và Chính sách (VEPR) tiếp tục thực hiện khảo sát POBI 2020. Chỉ số Công khai ngân sách POBI được áp dụng chu trình ngân sách 2020 của Việt Nam ở cấp tỉnh từ khâu Lập Ngân sách, Phê duyệt Ngân sách, Thực hiện Ngân sách và Quyết toán ngân sách theo Luật Ngân sách hiện hành của Việt Nam và thông lệ tốt của quốc tế về công khai, minh bạch ngân sách.

Kết quả khảo sát POBI 2020 cho thấy mức độ công khai thông tin ngân sách địa phương tiếp tục có cải thiện, nhưng có dấu hiệu chững lại.

Điểm trung bình về công khai ngân sách tỉnh năm 2020 đạt 69,09 điểm trên tổng số 100 điểm, tăng thêm 3,54 điểm so với kết quả năm 2019. Năm 2020, có 27 tỉnh công khai ĐẦY ĐỦ tài liệu và thông tin về ngân sách nhà nước, tăng 3 tỉnh so với năm 2019. Số tỉnh công khai TƯƠNG ĐỐI đầy đủ là 29 tỉnh, tăng 2 tỉnh so với năm 2019. Số tỉnh công khai CHƯA ĐẦY ĐỦ và công khai ÍT lần lượt là 5 và 2 tỉnh, giảm lần lượt 4 và 1 tỉnh so với năm 2019.

Trong xếp hạng công khai ngân sách POBI 2020, Vĩnh Long là tỉnh đứng đầu bảng xếp hạng, đạt 93,68 điểm. Đà Nẵng xếp thứ hai với 92,26 điểm và Bà Rịa-Vũng Tàu xếp thứ ba với 90,45 điểm. Hai tỉnh công khai ÍT thông tin nhất trong kết quả xếp hạng POBI 2020 là Bình Phước (3,84 điểm) và Đắk Lắk (23,41 điểm). Tỉnh Lạng Sơn năm 2019 đứng áp chót bảng xếp hạng thì năm 2020 đã vươn lên thứ 16 với 82,3 điểm, thuộc nhóm tỉnh công khai ĐẦY ĐỦ thông tin.

Năm 2020 ghi nhận nhiều thực hành tốt về công khai ngân sách của 63 tỉnh thành.

Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân là tài liệu có sự cải thiện nhiều nhất về **tính sẵn có**. Mặc dù đây không phải là tài liệu bắt buộc phải công khai theo Luật NSNN 2015 nhưng đã có 22 tỉnh có công khai tài liệu này trong năm 2020, tăng 8 tỉnh so với năm 2019.

Kết quả chấm POBI 2020 cho thấy sự tiến bộ vượt bậc về **tính thuận tiện** khi 100% số tỉnh có thư mục công khai ngân sách và đa số các tài liệu được công khai dưới dạng Word/Excel hoặc định dạng PDF, dễ dàng sử dụng và chuyển đổi.

Năm 2020 là năm đầu tiên thực hiện khảo sát về tính liên tục của các tài liệu được công khai. Kết quả khảo sát cho thấy có 49 tỉnh (77,78%) công bố tài liệu dự toán ngân sách tỉnh trình HĐND tỉnh liên tục trong ba năm, 52 tỉnh (82,54%) công bố tài liệu dự toán được HĐND tỉnh quyết định được duyệt liên tục trong ba năm và 51 tỉnh (80,95%) công bố báo cáo quyết toán ngân sách tỉnh đã được HĐND tỉnh phê chuẩn liên tục trong ba năm.

Trong số 5 **tài liệu khuyến khích** công khai (không tính điểm POBI 2020), tài liệu được các tỉnh công khai nhiều nhất là Dự thảo kế hoạch tài chính tỉnh 05 năm 2021-2025 với 31 tỉnh có công bố. Dự thảo kế hoạch tài chính ngân sách tỉnh 03 năm 2021-2023 có 27 tỉnh công bố, tài liệu

Hướng dẫn xây dựng dự toán ngân sách năm 2021 có 24 tỉnh công bố, 16 tỉnh có công bố Báo cáo tài chính của tỉnh và chỉ có 02 tỉnh có công bố kết quả kiểm toán ngân sách tỉnh của Kiểm toán nhà nước trong ít nhất một năm 2017, 2018 hoặc 2019.

Mặc dù vậy, kết quả POBI 2020 cho thấy các tỉnh vẫn cần phải nỗ lực để tiếp tục cải thiện mức độ công khai minh bạch ngân sách và tạo cơ hội cho sự tham gia của người dân, cụ thể:

Tính đầy đủ: Mặc dù có sự cải thiện so với năm 2019, nhưng tài liệu dự thảo dự toán và dự toán được quyết định vẫn có số lượng các tỉnh công bố đầy đủ tương đối thấp, lần lượt chỉ là 26 và 28 tỉnh. Đây là hai tài liệu rất quan trọng vì nó được sử dụng để lấy ý kiến góp ý không chỉ của các chuyên gia mà của cả người dân trong việc xây dựng dự toán ngân sách hàng năm của địa phương. Bên cạnh đó, kết quả chấm POBI 2020 cho thấy vẫn còn có địa phương công bố thông tin không theo biểu mẫu của Thông tư 343.

Tính tin cậy: Kết quả khảo sát POBI 2019 cho thấy việc lập dự toán ngân sách của các tỉnh năm 2019 chưa đảm bảo tin cậy cho quá trình thực hiện thực tế. Đặc biệt là đối với dự toán thu ngân sách, chỉ có 9 tỉnh có mức chênh lệch giữa số dự toán và số quyết toán dưới 5% trong khi có tới 35 tỉnh có mức chênh lệch trên 15%. Tương tự như vậy, đối với dự toán chi đầu tư phát triển cũng chỉ có 8 tỉnh có mức chênh lệch dưới 5% và 35 tỉnh có mức chênh lệch trên 15%.

Tính kịp thời: Mặc dù các tỉnh đã chủ động hơn trong việc công bố kịp thời các loại tài liệu theo đúng quy định của Luật NSNN 2015 và Thông tư 343/2016/TT-BTC nhưng vẫn còn khoảng trên 20% số tỉnh chưa thực hiện đúng theo quy định, tức công bố chậm hơn so với thời hạn.

Sự tham gia: Kết quả khảo sát POBI 2020 về mức độ tham gia của người dân cho thấy nhìn chung các tỉnh vẫn ít tạo điều kiện để người dân tham gia vào quy trình ngân sách. Số điểm quy đổi trung bình của 63 tỉnh thành phố là 39.25 điểm, gần như không có sự cải thiện so với năm 2019 (38,02 điểm). Chỉ có 25 trên tổng số 63 tỉnh có công khai quy chế/quy trình cung cấp thông tin cho người dân; 16 tỉnh/thành phố sử dụng các kênh mạng xã hội như Facebook, Zalo để dễ dàng hơn trong việc tương tác với người dân, thiết nghĩ việc làm này nên được nhân rộng ra các địa phương còn lại trên cả nước.

PGS.TS. Nguyễn Đức Thành, đại diện nhóm Nghiên cứu nhận định: “Điểm số POBI của các tỉnh năm đầu tiên chúng tôi thực hiện nhìn chung rất thấp, trung bình cả nước chỉ có 30 điểm thôi (năm 2017). Nghĩa là hầu như không tỉnh nào quan tâm đến việc tuân thủ minh bạch ngân sách theo tinh thần của Luật Ngân sách 2015. Tuy nhiên, sang năm tiếp theo, thì có sự cải thiện mạnh mẽ khi các tỉnh nhận ra họ ở vị trí nào ở bảng xếp hạng, điểm số POBI trung bình cả nước tăng vọt lên đến 50 (năm 2018), và tiếp tục lên 65 điểm vào năm 2019. Điều đó cho thấy các tỉnh đều có ý thức cải thiện tính minh bạch ngân sách của mình theo đúng luật Ngân sách cũng như theo sự phát triển chung của xã hội. Tuy nhiên đến năm 2020 là năm thứ tư thực hiện xếp hạng thì chúng tôi thấy sự cải thiện về số điểm POBI có dấu hiệu chững lại. Điểm tích cực là nhiều tỉnh trước đây thứ hạng rất thấp, chưa quan tâm thực hiện công khai minh bạch ngân sách thì năm 2020 đã có cải thiện đáng kể. Ngoài ra nhóm điểm cao, nhóm các tỉnh có truyền thống công khai minh bạch ngân sách, tuân thủ luật Ngân sách, thì vẫn giữ được phong độ ổn định.”

Ông Nguyễn Quang Thương, Phó Giám đốc Trung tâm Phát triển và Hội nhập (CDI) cho biết: *“Chúng tôi đánh giá cao những trao đổi và phản hồi của các Sở Tài chính trong quá trình thực hiện khảo sát POBI 2020. Trong số 46 tỉnh có liên hệ với nhóm nghiên cứu, chúng tôi nhận được phản hồi của 40 tỉnh về kết quả khảo sát. Những phản hồi này cho thấy hiện nay các tỉnh đều đã ý thức rõ về cuộc khảo sát này, và việc tham gia của họ giúp cho kết quả khảo sát được khách quan, khoa học, chính xác và tin cậy”.*

Khảo sát POBI 2020 được thực hiện với sự tài trợ của Tổ chức Oxfam Việt Nam và Viện KAS tại Việt Nam.

Khảo sát được thực hiện hàng năm. Kết quả khảo sát là công cụ giúp các địa phương và cơ quan trung ương tham chiếu, đo lường mức độ công khai, minh bạch trong quản lý ngân sách nhà nước tại các tỉnh. POBI cũng là công cụ hỗ trợ Việt Nam thực hiện cải cách hành chính và tài khoá tốt hơn, góp phần hoàn thành mục tiêu phát triển bền vững SDG 16 về minh bạch, giải trình có sự tham gia của người dân.

Tài liệu đầy đủ xin vui lòng tải về tại [đây](#)

Thông tin liên hệ:

Viện Nghiên cứu Kinh tế và Chính sách

Địa chỉ: Phòng 707, nhà E4, Trường ĐH Kinh tế, ĐH Quốc gia HN - 144 Xuân Thủy, Cầu Giấy, Hà Nội.

Email: info@vepr.org.vn

Website: <http://vepr.org.vn>

Điện thoại: (84 24) 3754 7506 (704)

Trung tâm Phát triển và Hội nhập

Địa chỉ: Tầng 16, số 169 Nguyễn Ngọc Vũ, Trung Hòa, Cầu Giấy, Hà Nội

Email: info@cdivietnam.org

Website: <http://www.cdivietnam.org>

Điện thoại: (84 24) 3538 0100